

СФАФ 2018 Студентското присъствие

WFAF 14 WORLD
FESTIVAL of
ANIMATED
FILM 2018

Невелина Попова ■

▶ Студентските филми и студентското участие бяха определящи за духа на Световния фестивал на анимационния филм във Варна и тази година. Трудно е да си представим фестивала без посветения труд на студентите доброволци в тази кризисна за съществуването му година. Проблемите с финансирането на фестивала се компенсират от всеотдайността не само на основния екип – Анри Кулев, Пенчо Кунчев, Ася Кованова и Андрей Кулев, но и на предана група студенти доброволци от НБУ, сплотени около дипломантката Гергана Симеонова и координаторите Стефана Сардарева, Магдалена Стоилова, Стефан Войводов. Те поеха голяма част от работата по предварителната подготовка на фестивала, включително по селекцията, както и координацията на всички прожекции и събития. Радостно е, че въпреки проблемите, това беше един много добре организиран и спокоен фестивал, с ведър дух и приятна атмосфера. В конкурсната програма, след нелеката и прецизна селекция, участваха седемнадесет кратки студентски филма от цял свят. Членовете на международното жури: Сергей

Меринов (Русия), Мариус Вилчински (Полша) и Весела Данчева (България), са и преподаватели и следяха с интерес студентските работи. Наградата за най-добър студентски филм беше присъдена на „Въздишка на въздишките“ от Южна Корея с режисьор Ким Бо-сон, наистина запомняща се анимационна миниатюра: черно-бяла мрачна фреска от неизбежния за съвременната анимация есхатологичен цикъл. Над филма витае усещането за пълна изоставеност, за липса на въздух и човешко присъствие, за трагична разединеност между цивилизацията и природата. Един разлагащ се труп на кит се люлее безпризорно и заплашително, нападнат от насекоми, посред крайбрежните океански води, до кея на един огромен съвременен град. Полифонична експресивна творба, въздействаща мощно с динамичното графично решение и стържещите непоносимо натурни звуци, болезнен вик на талантивия млад автор от Южна Корея срещу „мерзостта на запустението“ (Матей, 24:15).

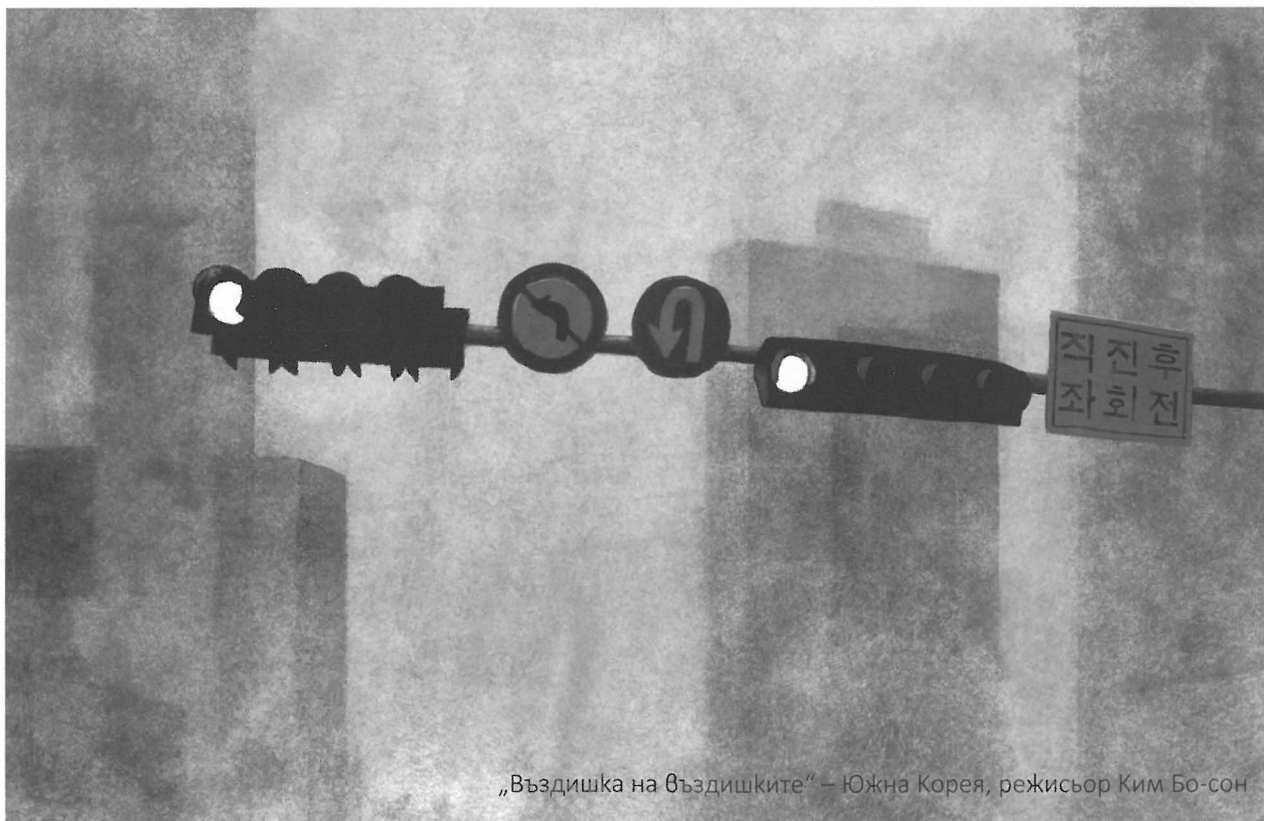
Вторият отличен с грамота филм е „Облачните плодове“ на Катерина Карханкова от Чехия. Тук емоционалната гама е съвсем различна. Фил-

мът е топла и красива анимационна приказка за разтварянето на сърцето към новото и за приятелството, напомнящ много „Таралежчето в мъглата“ на Юрий Норщейн – с изрезковата техника, с преливащия от светлина и живописност екран и, разбира се, със светлия си дух. Катерина Карханкова разказва приказка – притча за странни създания, живеещи в затворения си свят посред гората, чиято обичайна грижа е да си намерят храна и бързо да се приберат по дупките под земята. Но ето че веднъж до тях от небето долитат светещи семенца. Те започват да си хапват и искат да ги складират, но семенцата изчезват. Когато се появяват отново, главният герой вече не иска да яде. Той тръгва след светещото семенце, за да открие извън познатата гора простора и зашеметяваща красота на една поляна с избуяли оранжеви плодове. Очарован и щастлив, той се връща, за да приобщи и приятелите си към този непознат, обяен от слънце свят.

Този път нямаше вяли и неясни филми. И тъй като не е възможно да се спра поотделно на всеки един от авторите, макар че те го заслужа-

ват, ще разгледам тяхното участие като представители на различни страни и школи. Още повече, че когато говорим за младите, винаги е важно откъде идват и каква школа стои зад тях. Най-силно съм впечатлена от високото качество на чешките студентски филми. Освен наградения „Облачните плодове“ видяхме и пародията „Кървави приказки“ на Тереза Ковандова, преобръщаща нихилистично няколко приказни сюжета; зад двата филма стои школата на известното филмово училище в Прага FAMU. Другото чешко участие беше филмът „Сватба“ на Зузана Чупова от университета в Злин – анимационна импресия по музика от „Славянски танци“ на Дворжак, играеща вдъхновено с фолклорните образи. И трите филма са изрезкови, изработени виртуозно, драматургично цялостни и органични, талантиливи творби.

Студентската анимация от многобройните филмови училища във Великобритания се представи с два филма – кукления „Достатъчно“ на Анна Манцарис от Кралския колеж по изкуствата и рисувания „В кожата ни“ на Роза Бейроа. „Достатъчно“ е запомнящ се абсурдистки

„Въздишка на въздишките“ – Южна Корея, режисьор Ким Бо-сон

филм, изграден от накъсани фрагментарни ситуации, във всяка от които авторката изследва предела на поносимостта на отделния индивид към заобикалящия го свят и съответната му парадоксална реакция. Двуминутната миниатюра впечатлява с екзистенциалния си философски подтекст. Майсторски изработените непохватни и тромави типаж-кукли са знакови за психическото състояние на съвременния отчужден човек и това прави филма особено актуален. „В кожата ни“ е определено феминистки филм, взрян в телесната свобода на жената, търсещ, макар и не съвсем успешно, „красотата на гънка кожа и деликатността на едно докосване“, както заявява авторката в анотацията.

Студентската анимация от САЩ се представи с рисуваната анимационна притча „Североизточното кралство“ на Алън Дженингс, разказваща за нарушената инерция на живота в малка общност, която не е готова да приеме друг външен човек. Вторият отвъдокеански стоп-моушън студентски филм „Нишки“ за съжаление

остава на ниво пластически експеримент с конци и макари, без да достигне до метафората, заложена в сюжета за нишките и съдбата.

Имаше и други филми, запомнящи се преди всичко като експерименти с редки анимационни техники. Тук ще спомена колажния „Огледало“ на Анна Литън от Германия, който с различни смесени техники също изследва телесността и докосването, търсейки връзката между скрития вътрешен свят и видимото на повърхността. Израелският „Магазинът за тютюн“ на режисьора Гили Шаанан е куклен филм за един затворен в стаята си човек, потънал в размисли и видения за пропуснатите възможности в живота. Филмът е вдъхновен от поемата на известния португалски поет Фернанду Песоа. Полската школа и филмовото училище в Лодз се представиха с мрачната графична миниатюра „Изход“ на Йежи Табор, представяща сомнамбулния транс на пътниците в един трамвай. С пределно изчистеното условно пространство и с образите на серийното съществуване и ме-

„Облачните плодове“ – Чехия, режисьор Катерина Карханкова

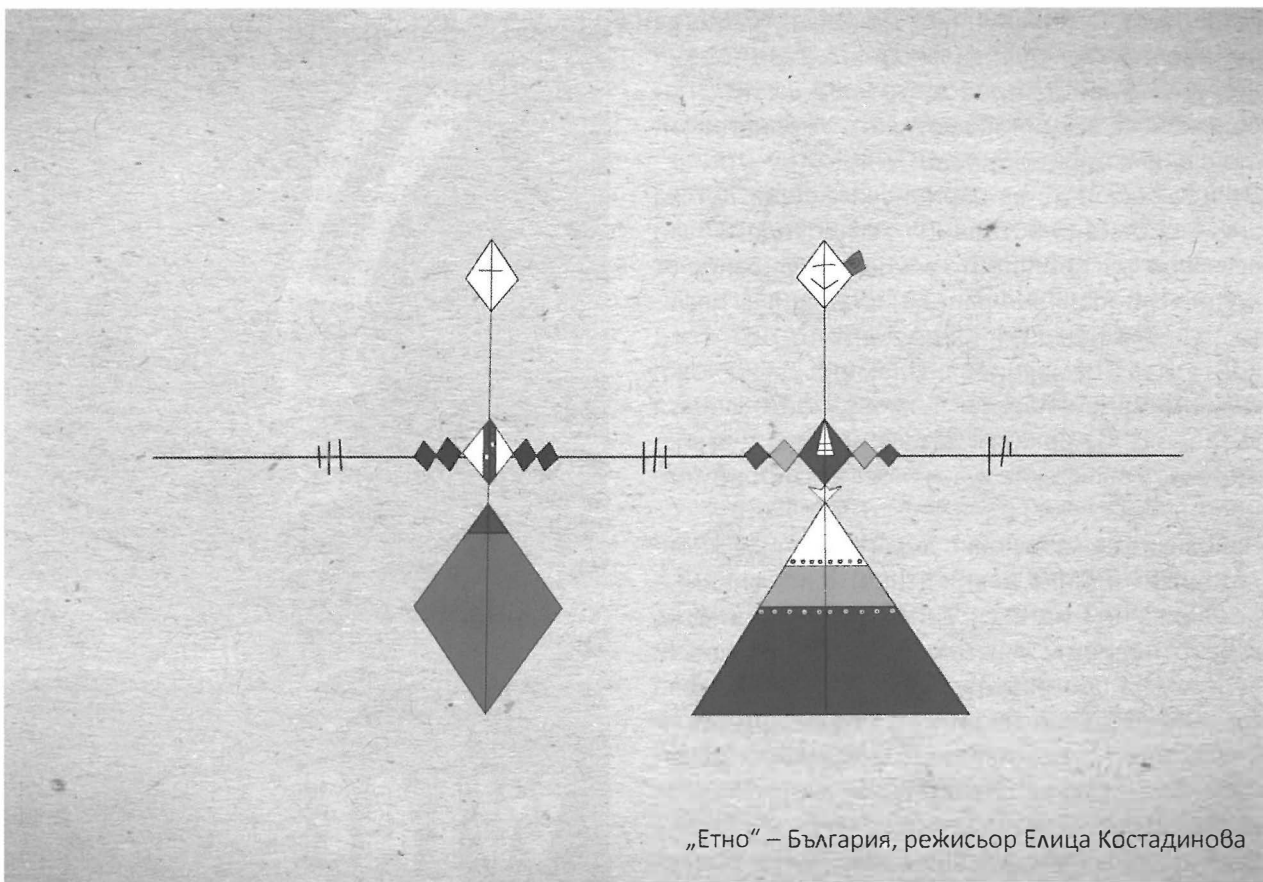
ханичните ритуални жестове на обезличените човеци този филм е емблематичен за известното филмово училище в Лодз и продължава и традицията на класическата полска школа.

Освен с наградения филм „Въздишка на въздишките“, далечните източни анимации се представиха с рисувания корейски филм „Звездна нощ“ на режисьора И Джонг-ун. Филмът е сантиментално, добре разказано пътешествие на възрастен мъж – към неговото минало и жената, която е обичал. Японско-финландският „Ловецът“ е жестока съвременна приказка за разфасоването на човешките органи, разказана акварелно, привидно спокойно, но с ирония и черен хумор. И няколко думи за българското участие в конкурсната програма. Представихме се с три кратки филма, дипломни работи на студенти от НБУ. „Етно“ на Елица Костадинова заслужено получи наградата на Съюза на българските художници – за графичната стилизация и изчистения дизайн на типажите. Тя разказва сюжета за вечния кръговрат на живота, като изгражда изчистено

и пределно стилизирано национално пространство, с разпознаваеми архетипни образи и ситуации, с ясно и ведро послание.

„В капан“ на Мария Манева е експериментална стоп-моушън миниатюра. Главният ѝ герой е изграден от кибритени клечки. Останалите типажки са кибритени кутии – изрезки. Идеята в случая се е родила едновременно със самата техника. Ето го и краткият, и стремителен, с класически обрат финал. От кутия с кибрит изскачат няколко клечки, за да се оформи от тях кибритено човече. То започва да скача върху кутиите. Все по-настървено и амбициозно бяга по кутиите, докато накрая се подпалва. А пътеката от кутии се оказва затворен кръг, в който изгорелите почернели клечици се изгубват.

Третото ни участие е с рисуваната миниатюра на Мартин Иванов „Улов“. Това е ведър, динамичен и остроумен филм както за разминаването на големите очаквания с реалността, така и за възможностите да ни дарят с истинска радост. На финала самотният рибар се сприятеля-

„Етно“ – България, режисьор Елица Костадинова

ва с един огромен кит. Щастието да си намериш приятел е по-голямо от всичко материално и запланирано.

Освен филмите в конкурсната програма, на фестивала се представиха избрани програми със студентски филми от филмовите училища в Лодз, Полша, от Колежа по изкуствата в Единбург, Шотландия, от Филмовата академия Баден-Вюртемберг, от Националното висше училище за декоративно изкуство ENSAD в Париж и, разбира се, от Нов български университет и НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“. С най-силна и богатата програма се открие Филмовата академия Баден-Вюртемберг – при техните филми експериментът не доминира над ясният разказ, не е за сметка на драматургичната цялост и острата социална проблематика, както се случва често в програми от други университети. Много сериозна, макар и доминиращо мрачна, в традициите на полската школа, беше и програмата от филмовото училище в Лодз.

Имаше и други съпътстващи събития: изложба на рисунки, типажи и карикатури на студенти от програма „Анимационно кино“ в НБУ, подготвена от Пенчо Кунчев. Лекциите също са неизменна част от този фестивал. Тази година Жорж Сифианос, преподавател в ENSAD, Париж, изнесе лекция за еротиката и порнографията в анимационното кино.

Дългоочакваната за варненските деца детска анимационна работилница се проведе и тази есен под ръководството на Карин Миралес от студио Labodanim (Франция) в галерия „Графити“, също с помощта на студенти от НБУ, сред които Ива Токмакчиева, Пламена Даскалова, Димана Воденичарска. Филмът, който децата създадоха, бе показан на закриването и завладя залата със своята жизненост и изобретателност.

Накрая ще кажа няколко думи и за анимационната работилница във Варвара, която винаги е продължение на наситените фестивални дни. В работилницата участваха студенти от всички курсове на програмата. Основната цел отново беше те да се запознаят и да усвоят интересни анимационни техники, като с тях да направят своя асоциативен, изграден от много гегове кратък филм.

Водещ работилницата беше големият майстор-

виртуоз на пластилиновата анимация, руският художник и аниматор Сергей Меринов. Прекрасен педагог, той успя да омае студентите с изключителното си майсторство и с актьорските импровизации, съпровождащи раждането на всеки типаж. Отключвайки тайните на пластилиновите обеми и изрезки, Сергей Меринов наблегна върху работата с плоските барелефни обеми. Той е един от най-големите майстори на барелефната пластилинова техника в света. Разделени на четири групи, студентите направиха под негово ръководство четири забавни пластилинови миниатюри с интересни хрумки и типажи.

Четиринаisetият световен фестивал на анимационния филм във Варна и деветата анимационна работилница във Варвара са вече зад нас. Но искам да вярвам, че контактите, мащабът на различните артистични присъствия и най-вече усещането за безкрайните възможности на анимационното изкуство ще останат във всички наши студенти през цялата година, за да им дават сили и да ги мотивират за работа.

